Yargıtay 12. HD E.2022/11138 K.2023/3721 (25.05.2023)

Karar metni, Yargıtay Başkanlığı Karar Arama sistemindeki yayımlanmış hâliyle aynen aktarılmıştır; taraf adları kaynakta anonimdir.

12. Hukuk Dairesi 2022/11138 E. , 2023/3721 K.

"İçtihat Metni"

MAHKEMESİ : İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesi

Yukarıda tarih ve numarası yazılı Bölge Adliye Mahkemesince verilen kararın müddeti içinde temyizen tetkiki davacı borçlu tarafından istenmesi üzerine bu işle ilgili dosya daireye gönderilmiş olup, dava dosyası için Tetkik Hakimi ... tarafından düzenlenen rapor dinlendikten ve dosya içerisindeki tüm belgeler okunup incelendikten sonra işin gereği görüşülüp düşünüldü :

Sair temyiz itirazları yerinde değil ise de;

Borçlunun icra mahkemesine başvurusunda; sair iddiaları ile birlikte, alacaklının talebi üzerine icra müdürlüğünce 26.8.2019 tarihinde, borçlunun hissesinin bulunduğu Türev ... A.Ş.'de yapılan haciz işlemi ile borçlunun bu şirketteki hisselerine haczin pay defterine işlemesinin istenmesi suretiyle haciz uygulandığını, ancak haciz yapılmadan önce ilgili Ticaret Odasından hissenin bulunup bulunmadığına dair bir belge alınmadığından haczin usulsüz olduğunu ileri sürerek haczin kaldırılmasını talep ettiği, İlk Derece Mahkemesince, icra müdürlüğünce yapılan hisse haczinin usule uygun olduğu gerekçesi ile şikayetin reddine karar verildiği, kararın şikayetçi borçlu tarafından istinaf edilmesi üzerine Bölge Adliye Mahkemesince, başvurunun esastan reddine hükmedildiği, kararın şikayetçi tarafından temyiz edildiği anlaşılmıştır.

İİK'nın 94/1. maddesi "...Anonim şirketlerde paylar için pay senedi veya pay ilmuhaberi çıkarılmamışsa, borçlunun şirketteki payı icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak haczedilir..." hükmünü amirdir.

Anonim şirkette, payın (hissenin) hisse senedine bağlanması zorunlu değildir. Eğer pay, hisse senedine (veya ilmuhabere) bağlanmazsa, çıplak pay olarak kalır. Hisse senedine (veya ilmuhabere) bağlanmamış (çıplak) pay da hisse senedi gibi her çeşit işlemin konusu yapılabilir, devredilebilir, rehnedilebilir, üzerinde intifa hakkı tanınabilir, haczedilebilir.

Anonim şirketlerde, paylar için pay senedi veya pay ilmuhaberi çıkartılmamışsa, borçlunun şirketteki (çıplak) payı, icra dairesi tarafından şirkete tebliğ olunarak haczedilir (İİK. m. 94/1 c. 3). Buna göre, çıplak pay hissesinin haczine karar veren icra müdürü, bu hacizle ilgili muhafaza tedbiri almak için mahalline (anonim şirket merkezine) gitmek zorunda değildir. İcra müdürü, İİK m. 94/l c. 3 hükmüne göre, anonim şirkete bir ihbarname (bildiri) göndermekle de yetinebilir. Bu ihbarnamede (bildiride), borçlunun anonim şirketteki çıplak payının haczedildiği, bu haczin pay defterine işlenmesi, ilerde hisse senedi (veya ilmuhaber) çıkarılması halinde, borçlunun (çıplak) payına düşen hisse senetlerinin (veya ilmuhaberlerin) borçluya verilmeyip, icra dairesine (dosyasına) teslim edilmesi, borçluya çıplak payı ile ilgili bütün tebligatın bundan böyle icra dairesine yapılması ve borçlunun muvafakatinin alınması gereken bütün müşterek tasarruflar ve kararlar için, borçlu ortak yerine icra dairesinin

muvafakatinin alınması gerektiği (anonim şirkete) ihbar edilir (bildirilir). Böylece, borçlunun, haczedilen çıplak payı üzerindeki tasarruf yetkisinin kısıtlanmış olduğu (İİK. m. 86. m. 94/1 c. 6) anonim şirkete bildirilmiş ve buna aykırı davranışlara karşı gerekli muhafaza tedbirleri (İİK m. 90) alınmış olur.

İcra dairesinin bu ihbarnamesini (haciz bildirisini) alan anonim şirket, çıplak payın haczedildiğini şirket pay defterine işlemek zorundadır; ancak, çıplak pay haczi, şirket pay defterine işlenmemiş olsa bile, haciz bildirisinin anonim şirkete tebliğ edildiği tarihte yapılmış sayılır (İİK. m. 94/1 c. 4 (doktrindeki bir esere atıf)).

İİK'nın 88. maddesinin birinci fıkrasına göre ise, haczolunan paraları, banknotları, hamiline ait senetleri, poliçeler ve sair cirosu kabil senetlerle altın ve gümüş ve kıymetli şeyleri icra dairesi muhafaza eder. Bu fıkrada yazılan şeylere icra dairesi tarafından el konulması, bunların haczi için geçerlik şartıdır. Anonim şirket hisselerini temsil etmek üzere çıkarılan geçici pay senedi ilmuhaberlerinin, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 486/2, 490, 645, 647 ve 654. maddeleri uyarınca kıymetli evraktan sayılması nedeniyle, bu evrakın haczi için İİK'nın 88. maddesinin yukarıda belirtilen hükmü uyarınca, evraka fiilen el konulması zorunludur.

Somut uyuşmazlıkta; şikayetçi borçlu ...'ın Türev ... A.Ş.'deki şirket hissesi üzerine konulan haczin, şirket adresinde haczin pay defterine işlenmesinin istenmesi ve ticaret sicil müdürlüğüne müzekkere yazılması suretiyle yapıldığı anlaşılmıştır.

Her ne kadar Bölge Adliye Mahkemesinin gerekçeli kararında; borçlunun, şirketteki hisselerinin hamiline yazılı olup, ancak İİK'nın 88. maddesi gereğince haczedilebileceğine dair istinaf nedeninin, İlk Derece Mahkemesi aşamasında ileri sürülmemesi ve kamu düzeninden de olmaması nedeniyle istinaf aşamasında dinlenemeyeceği belirtilmiş ise de; şikayetin çözümlenmesi, şikayetçinin 3. kişi Türev A.Ş.'deki hisselerinin türünün belirlenmesine bağlı olduğundan, İlk Derece Mahkemesince, uzman bilirkişi aracılığıyla adı geçen anonim şirketin resmi kayıt, defter ve belgeleri incelenmek suretiyle, haczin yapıldığı 26.8.2019 tarihi itibariyle pay senedi çıkarılıp çıkarılmadığı araştırılarak, yukarıdaki ilkeler doğrultusunda İİK'nın 88. ve 94. maddeleri uyarınca değerlendirme yapılıp oluşacak sonuca göre karar verilmesi gerekirken, eksik inceleme ile yazılı şekilde hüküm tesisi isabetsizdir.

SONUÇ: Borçlunun temyiz itirazlarının kısmen kabulü ile yukarıda yazılı nedenlerle 5311 sayılı Kanun ile değişik İİK'nın 364/2. maddesinin göndermesiyle uygulanması gereken 6100 sayılı HMK'nın 373/1. maddesi uyarınca, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 23. Hukuk Dairesinin 21.6.2022 tarih ve 2020/1630E.-2022/1358K. sayılı kararının KALDIRILMASINA ve İstanbul ... 18. İcra Hukuk Mahkemesinin 29.01.2020 tarih ve 2019/1350E. - 2020/79K. sayılı kararının BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgililere iadesine, dosyanın kararı veren İlk Derece Mahkemesine, kararın bir örneğinin de Bölge Adliye Mahkemesine gönderilmesine, 25.05.2023 tarihinde oy birliği ile karar verildi.